



تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۲۶

چکیده

از منظر روانشناسی تکاملی، استراتژی تاریخچه زندگی، استراتژی جفت‌گزینی ارگانیزم زنده می‌باشد. این استراتژی شامل استراتژی کند و سریع است که بسته به شرایط متفاوت، موجود زنده یکی از استراتژی‌ها را جهت جفت‌گزینی و در نهایت زاد و ولد برمی‌گزیند. در این پژوهش به بررسی میزان پیش‌بینی‌کنندگی عوامل محیطی و شخصیتی برای استراتژی تاریخچه زندگی پرداخته شد. این عوامل شامل عامل عمومی حساسیت محیطی، عوامل شخصیتی، خطرات محیطی دوران کودکی و سبک‌های دلبستگی بودند. پژوهش حاضر از نوع مقطعی، بنیادی، کاربردی، همبستگی می‌باشد. جامعه آن تمامی افراد بزرگسال ساکن شهر شیراز در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ می‌باشند. جهت نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای و پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS 27 و روش آماری همبستگی پیرسون و رگرسیون مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین استراتژی تاریخچه زندگی با توافق‌پذیری، وظیفه‌شناسی، گشودگی به تجربه، برون‌گرایی، آلفا(ثبات)، بتا(انعطاف‌پذیری)، عامل عمومی شخصیت، حساسیت زیبایی‌شناختی، و سبک دلبستگی ایمن رابطه معنادار مثبت وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با روان‌رنجورخویی، خطرات محیطی دوران کودکی و سبک دلبستگی اجتنابی، رابطه معنادار منفی وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با سهولت برانگیختگی، آستانه حسی پایین، عامل عمومی حساسیت محیطی رابطه معنادار یافت نشد. همچنین عامل عمومی شخصیت، بتا(انعطاف‌پذیری)، سبک دلبستگی اجتنابی، برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی، روان‌رنجورخویی، خطرات محیطی، سبک دلبستگی ایمن، زیبایی‌شناختی، به ترتیب اولین تا نهمین پیش‌بینی‌کننده‌ی استراتژی تاریخچه زندگی می‌باشند. در مجموع، این که فردی استراتژی تاریخچه زندگی کند یا سریع را برای جفت‌گزینی انتخاب کند، به عوامل محیطی و شخصیتی گوناگونی بستگی دارد. حساسیت محیطی و سبک‌های دلبستگی ناایمن اجتنابی و دوسوگرا، محیط پرخطر به عنوان عواملی که می‌توانند باعث شوند، فرد، استراتژی سریع را برای جفت‌گزینی برگزیند، تاثیرگذارند. در مقابل سبک دلبستگی ایمن، و همچنین عامل عمومی شخصیت با انتخاب استراتژی تاریخچه کند توسط افراد همراه است.

کلیدواژه‌ها: استراتژی تاریخچه زندگی، حساسیت محیطی، سبک‌های دلبستگی، شخصیت، سبک‌های دلبستگی

مقدمه

هسته نظریه تاریخچه زندگی^۱ مربوط به تخصیص منابع انرژی زیستی و مادی است (فیگاردو، واسکز، برامبخ، اشناپدر، ۲۰۰۴، ۲۰۰۵، ۲۰۰۶؛ کاپلان و گانگستاد، ۲۰۰۵؛ استرنز، ۱۹۹۲). به طور خاص، نظریه تاریخچه زندگی نوعی تداوم تخصیص منابع را پیشنهاد می کند. ارگانیسم هایی که تلاش های تولیدمثلی و جفت گیری را با تلاش های جسمی و والدینی/خویشاوندی جایگزین می کنند، آن هایی هستند که استراتژی تاریخچه زندگی^۲ سریع^۳ را ترجیح می دهند. ارگانیسم هایی که تلاش های جسمی و والدین را با تلاش باروری و جفت گیری عوض می کنند، استراتژیست های تاریخ زندگی آهسته^۴ نامیده می شوند. موجودات زنده بسته به شرایط خاص محیطی، امکانات موجود، شخصیت و تفاوت های فردی، ممکن است هر کدام از این دو نوع استراتژی را برگزینند. (کاپینگ و همکاران، ۲۰۱۴).

به طور سنتی، چندین ساختار مربوط به تفاوت های فردی روان شناختی در یک عامل مرتبه بالاتر تجمیع می شوند. اخیراً، عامل کلی حساسیت محیطی^۵ پیشنهاد شده است (پلاس، لیونتی، آرون و آرون، ۲۰۲۳؛ لیونتی، پاستور، موسکاردینو، نوسنتینی، پلاس و پلاس، ۲۰۱۹). رشد عصبی فیزیولوژیکی یا روانی اجتماعی انسان تحت تأثیر طیف وسیعی از محیط ها، از جمله کیفیت والدین و روابط بین فردی است، اما میزان حساسیت می تواند بسته به تفاوت های فردی در ژنتیک و نوروفیزیولوژیک متفاوت باشد (آساری، زاووس، کراپوهل، کرس و پلاس، ۲۰۲۱؛ وین، وان لیون، پلاس، گوسنس، کلیس بوسمانس و همکاران، ۲۰۲۲ a). حساسیت محیطی یک فرامفهوم است که چنین تفاوت های فردی را در حساسیت به تأثیرات محیطی توضیح می دهد و به عنوان یک ویژگی پیوسته توصیف می شود که تفاوت های فردی در درک و پردازش محرک های محیطی را در محیط های متخاصم و حمایتی توصیف می کند (گریون، لیونتی، بوت، آرون، فوکس، اسشندان و همکاران، ۲۰۱۹).

برطبق نظریه عصبی تکاملی روانشناسی تکاملی، فرض می شود که این تنوع در حساسیت محیطی در نتیجه "استراتژی مصونیت مشروط" (الیس و همکاران، ۲۰۱۱) تکوین یافته است. به طور خاص، به دلیل غیرقابل پیش بینی بودن کیفیت محیطی که فرزندان در دوران اجدادمان در آن زندگی می کردند، فرض بر این است که انتخاب طبیعی از یک استراتژی تولید مثلی حمایت می کرد که هم افرادی را که به محیط خود پاسخ پایداری می دادند و هم افرادی را که مستعد تغییر بودند حفظ می کرده است (ایمورا و یانو، ۲۰۲۴).

1. Life History Strategy
2. Figueredo, Va'squez, Brumbach, & Schneider
3. Kaplan & Gangestad
4. Stearns
5. LHS
6. FLHS
7. SLHS
8. Copping et al
9. GFS
10. luess, Lionetti, Aron, & Aron
11. Lionetti, Pastore, Moscardino, Nocentini, Pluess&
12. ssary, Zavos, Krapohl, Keers & Pluess
13. Weyn, Van Leeuwen, Pluess, Goossens, Claes Bosmans et al
14. Greven, Lionetti, Booth, Aron, Fox, Schendan et al
15. Ellis et al
16. Iimura, & Yano

طرفداران نظریه شخصیت مبتنی بر استراتژی تاریخچه زندگی با استفاده از این اصول، استدلال‌های زیر را تدوین کرده اند. اول، یک استراتژی تاریخچه زندگی آهسته (ویلسون و دالی، ۱۹۹۷) به نسبت یک استراتژی تاریخچه زندگی سریع با برنامه‌ریزی بلند مدت همراه خواهد بود (فیگاردو و همکاران، ۲۰۰۶). تلاش جسمانی بیشتر باید به بهبود سلامت روانی منجر شود، از جمله احساسات مثبت بیشتر، احساسات منفی کمتر، و ظرفیت بیشتر و لذت بردن از تلاش فکری. در مقابل، یک استراتژی تاریخچه زندگی سریع با تمرکز بر سود کوتاه مدت (از جمله استراتژی‌های جفت‌گیری کوتاه مدت) با یک جهت‌گیری اجتماعی متضاد، و سلامت جسمی و روانی ضعیف تر همراه است (منسون، ۲۰۱۵).

گونه‌های پستاندارانی که دوره‌ای از کودکی را پشت سر می‌گذارند، ابتدا جهان را از طریق تعامل با مادر یا مراقبان اصلی خود تجربه می‌کنند. از طریق این فعل و انفعالات بیشمار که به شکل گیری دلبستگی مراقب و کودک کمک می‌کند. (البی، ۱۹۸۲). دلبستگی مراقب-کودک و مدل کار درونی ناشی از آن انتظارات، جهت‌گیری‌ها و ارزیابی‌های دائمی یا مقاوم در برابر تغییر را تنظیم می‌کند که توسط آن‌ها کودک در حال رشد دنیای بیرون را تجربه کرده و مدیریت می‌کند زیرا وظیفه دلبستگی ایجاد محافظت در برابر خطرات بیرونی است (چیشولم، ۱۹۹۶). دلبستگی مراقب کودک، قدرت دلبستگی و الگوی کاری درونی آن را در سازمان‌دهی و فرمول‌بندی توجه و جهت‌گیری افراد و تفسیرها و انتظارات از بیرون نشان می‌دهد. محیطی که به ویژه شامل شرایط مرگ و میر سخت و غیرقابل پیش‌بینی در طول تاریخ طولانی تکامل است (مین، ۱۹۹۱). یک محیط پایدار با مراقبت مداوم، دلبستگی ایمن به کودک و یک مدل کار درونی بر اساس قابل اعتماد بودن دیگران و توانایی و کنترل خود و با استراتژی تاریخچه زندگی آهسته تراز است. در مقابل، ناملايمات محیطی (سختی و غیرقابل پیش‌بینی) با دلبستگی نایمن که منجر به استراتژی‌های سریع استراتژی تاریخچه زندگی می‌شود، همسو است (دل گیودیس، بلسکی، ۲۰۱۱). دلبستگی ایمن ممکن است سازگاری بیشتری با ناملايمات محیطی ایجاد کند (اسمیت و تامپکینز، ۱۹۹۵).

رویدادهای استرس‌زا در دوران کودکی بر زمان‌بندی و الگوبرداری تأثیر می‌گذارند. رفتارهای جنسی و تولید مثلی بعدی، طوری پیش‌بینی می‌شود که محیط‌های پر استرس دوران کودکی، تاریخچه زندگی را ایجاد کنند. استراتژی که در آن بزرگسالان بیشتر به سمت رفتارهای جفت‌گیری کوتاه مدت و کمتر به سمت رفتارهای منطبق با طول عمر. محیط نامطلوب دوران کودکی، پیامدهای بزرگسالان را در دو زمینه پیش‌بینی می‌کند: رفتار جنسی مخاطره آمیز (درگیر شدن در رفتارهای پرخطر جنسی) و وضعیت تأهل (متاهل در مقابل هرگز متاهل، مطلقه یا عضوی از یک زوج مجرد) (اندرسون، ۲۰۱۷). ناملايمات به اشکال مختلفی بروز می‌کند: فقر، تهدید به خشونت که توسط سایر اعضای جامعه انجام می‌شود، تغییر مکرر محل سکونت، همسالان بزهکار، اعضای خانواده بدسرپرست، و والدین بی‌توجه نمونه‌های رایج هستند. تصور می‌شود که کودکان از محیط‌های نامطلوب استراتژی‌های سریع تاریخ زندگی را اتخاذ می‌کنند، که مشخصه آن تمایل به مبادله دستاوردهای بزرگ آینده در منابع به نفع دستاوردهای کوچک‌تر است که می‌تواند در افق‌های زمانی کوتاه‌تر محقق شود. در مقابل، تصور می‌شود که کودکان از محیط‌های کمتر نامطلوب، استراتژی‌های

1. Daly & Wilson

2. Manson

3. Bowlby

4. Chisholm.

5. Main

6. Del Giudice, & Belsky

7. Smith, B. & Tompkins

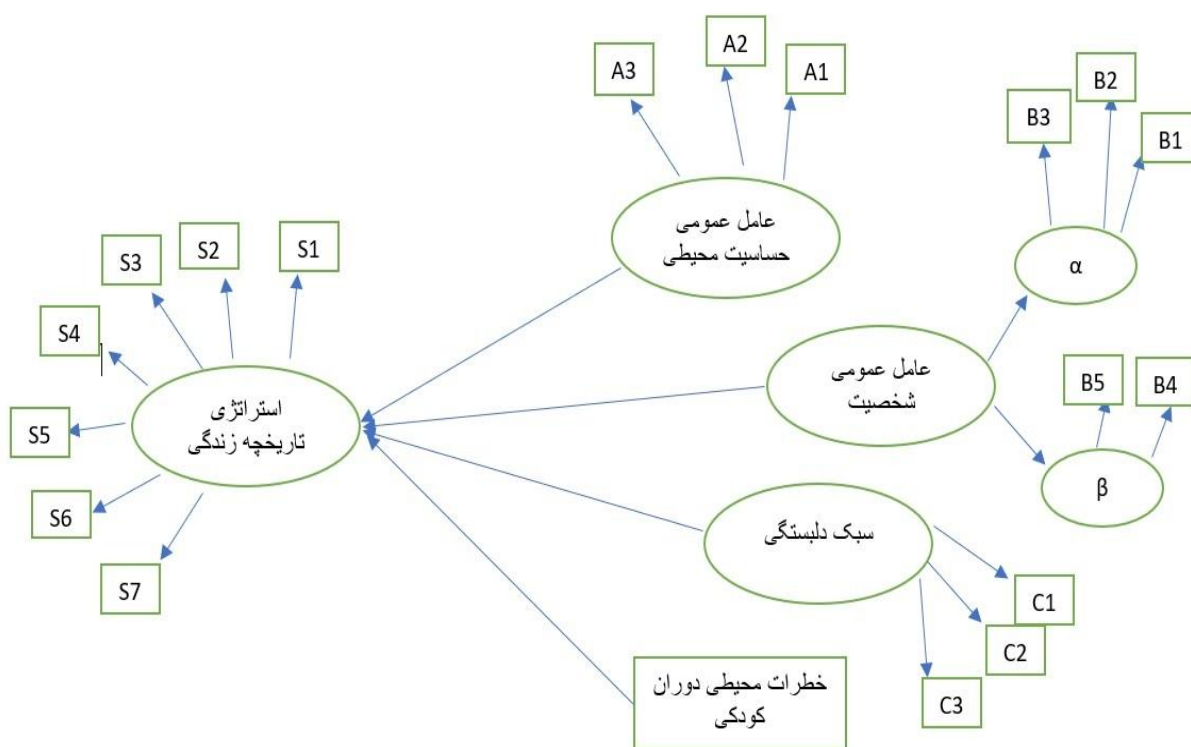
8. Anderson

9. FLHS

آهسته^۱ تاریخ زندگی را اتخاذ می کنند که با سرمایه گذاری در رشد و نگهداری مشخص می شود که فقط بعداً در زندگی نتیجه می دهد (الیس، فیگاردو، برامباچ و اسکلامر، ۲۰۰۹).

با توجه به حساسیت جامعه ایران در خصوص فرزندآوری و جوان سازی، ما بر آنیم تا به پیش بینی استراتژی تاریخچه زندگی افراد بر اساس عوامل مختلف محیطی و شخصیتی مورد بررسی قرار دهیم. تاثیر عواملی مانند میزان سبک های دلبستگی در ایران و ارتباط آن با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند یا سریع، میزان حساسیت محیطی افراد در جامعه ایرانی، تیپ های شخصیتی فرد و تاثیر آن بر نوع انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی سریع و یا کند، شرایط محیطی جامعه و میزان خطرات آن در دوران کودکی هر فرد و تاثیرگذاری آن در بزرگسالی جهت انتخاب نوع استراتژی متفاوت جهت جفت گزینی را مورد پژوهش قرار دادیم. اگر نیاز به فرزندآوری و جوان سازی جمعیت در کشور می باشد، توجه به این عوامل و تاثیرگذاری آنان بر انتخاب نوع استراتژی تاریخچه زندگی و تعداد فرزندان و همچنین کیفیت نسل آینده حائز اهمیت می باشد. آنچه که در این پژوهش مورد بررسی و توجه قرار گرفته است.

مدل مفهومی



روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نوع پیمایشی، مقطعی، بنیادی، کاربردی، همبستگی می‌باشد. جامعه آن تمامی افراد بزرگسال (بالای ۱۸ سال) ساکن شهر شیراز در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۴ می‌باشند. جهت نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد. از طریق نمونه‌گیری طبقه‌ای، جامعه به خرده‌گروه‌هایی به نام طبقه تقسیم می‌شود. واریانس بین طبقات زیاد و واریانس درون طبقات ناچیز است. نمونه‌های مستقل از هر طبقه، بسته به جمعیت آن طبقه، انتخاب می‌شوند (دلاور، ۱۳۹۶). در این پژوهش، چهار ناحیه‌ی شهر شیراز که از نظر سطح اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، خانوادگی متفاوت بودند، به عنوان طبقه در نظر گرفته شدند. نواحی یک، دو، چهار و شش، به ترتیب دارای جمعیت تقریبی ۲۳۲۴۹۱، ۲۸۳۱۳۴، ۲۸۸۸۶۰ و ۲۱۰۰۰۰ بودند که به ترتیب از هر ناحیه تعداد ۱۲۰، ۱۳۰، ۱۵۰، ۱۰۰ نفر نمونه‌های مستقل از هر ناحیه و در مجموع ۵۰۰ نمونه جمع‌آوری گردید.

معیار ورود، سن بالای ۱۸ سال، ساکن شهر شیراز، محل سکونت در یکی از چهار ناحیه‌ی در نظر گرفته شده، سواد خواندن و نوشتن. ملاک عدم ورود، سن کمتر از ۱۸ سال، ناتوانی در خواندن و درک سوالات پرسشنامه‌ها برای پاسخ دادن، محل سکونت خارج از نواحی چهارگانه شهر شیراز.

داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS 27 و روش آماری همبستگی پیرسون برای سنجش وجود رابطه در بین متغیرها مورد استفاده قرار گرفت. آزمون آماری پیرسون، جزو آزمون‌های پارامتریک برای سنجش رابطه در بین متغیرهای دارای مقیاس فاصله‌ای - نسبتی در جامعه‌ی نرمال است. و همچنین برای تعیین میزان رابطه و میزان پیش‌بینی کنندگی هر کدام از متغیرها از آزمون رگرسیون چند متغیره به روش ورود همزمان استفاده شد. جهت گردآوری داده‌ها از ابزار پرسشنامه استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی، در این پژوهش با توضیح این که این کار یک پژوهش دانشگاهی می‌باشد، پاسخ به سوالات پرسشنامه اختیاری است، اطلاعات شخصی از قبیل نام و نام خانوادگی، کد ملی، شماره شناسنامه، ذکر نشده است، پاسخ‌ها محرمانه باقی می‌ماند و به صورت کلی در قالب مقاله منتشر می‌شود، لحاظ شده است. شرکت در پژوهش از طریق رضایت آگاهانه میسر بود.

پرسشنامه باتری تاریخچه زندگی آریزونا (نسخه کوتاه) K-SF-42.

این پرسشنامه دارای ۴۲ گویه و ۷ خرده مقیاس به نام‌های بینش، برنامه‌ریزی و کنترل - کیفیت روابط والدین - تماس و پشتیبانی اجتماعی خانواده - تماس و پشتیبانی اجتماعی دوستان - دلبستگی شریک عاطفی - نوع دوستی عمومی - دینداری می‌باشد (هر خرده مقیاس شامل ۶ گویه می‌باشد، که از سوال ۱ تا ۲۴ در طیف لیکرت ۷ گزینه‌ای از ۳- (کاملاً مخالف) تا ۳+ (کاملاً موافق) و از سوال ۲۵ تا ۴۲ در طیف لیکرت ۴ گزینه‌ای از ۰ (نه اصلاً) تا ۳+ (زیاد) نمره‌گذاری شده است. آلفای کرونباخ آن ۰,۷۷ می‌باشد. روایی این پرسشنامه ۰,۹۱ بود. این پرسشنامه توسط دشتیان، برزگر، خرم‌دل (۱۴۰۳) هنجار داخلی شده است. در نسخه هنجار شده، آلفای کرونباخ برای عامل اصلی پرسشنامه باتری تاریخچه زندگی آریزونا ۰,۸۲ بدست آمد. همبستگی درون گویه‌ای برای سوالات در دامنه‌ی ۰,۸۱ تا ۰,۸۳ بود. آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌ها برای بینش، برنامه‌ریزی و کنترل ۰,۷۸، نوع دوستی عمومی ۰,۶۵، دینداری ۰,۸۹، دلبستگی شریک عاطفی ۰,۷۸، کیفیت روابط والدین ۰,۷۹، تماس و پشتیبانی اجتماعی خانواده ۰,۸۷، تماس و پشتیبانی اجتماعی دوستان ۰,۹۳ بدست آمد. به منظور محاسبه روایی سازه در این پژوهش با استفاده از کل نمونه، از تحلیل عاملی تاییدی و اکتشافی به روش تحلیل مولفه‌های اصلی و همچنین چرخش نهایی واریماکس به منظور خالص‌سازی عوامل بدست آمده استفاده شد. نتایج نشان داد که یازده گویه قوی معنادار با ارزش ویژه بالاتر از یک در این مقیاس وجود داشت که در مجموع، ۸۲,۶۹ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. نسبت مجذور کای به درجه آزادی هماهنگی مدل مورد نظر را با الگوی همپراشی بین متغیرهای مشاهده شده را مورد بررسی قرار می‌دهد که در اینجا این نسبت ۱/۹۵ می‌باشد. شاخص خوبی برازندگی و خوبی برازندگی تعدیل یافته نشان‌دهنده اندازه نسبی واریانس‌ها و کواریانس‌ها می‌باشد که توسط مدل تبیین می‌شود که در اینجا به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۹۰.

می باشند. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی برای الگوهای خوب در اینجا ۰/۹۱ می باشد که مقدار مطلوبی است. ریشه دوم واریانس خطای تقریب نیز برای این مدل ۰/۳۵ بوده که نشان از مطلوب بودن آن است.

پرسشنامه حساسیت محیطی^۱ نسخه ژاپنی ۱۰ سوالی HSPS-J10.

این پرسشنامه دارای ۱۰ گویه و ۳ خرده مقیاس با عناوین سهولت برانگیختگی - آستانه حسی پایین - حساسیت زیبایی شناختی می باشد که در طیف لیکرت ۷ گزینه ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) نمره گذاری شده است. آلفای کرونباخ آن ۰,۸۸ می باشد. روایی این پرسشنامه ۰,۸۹ می باشد. این پرسشنامه توسط دشتیان، برزگر، خرم دل (۱۴۰۳) هنجار داخلی شده است. در نسخه هنجار شده، آلفای کرونباخ آن ۰,۷۳ بدست آمد. نیز، آلفای کرونباخ خرده مقیاس ها برای سهولت برانگیختگی، حساسیت حسی پایین، حساسیت زیبایی شناختی به ترتیب ۰,۶۳، ۰,۷۷، ۰,۸۷ بود. به منظور محاسبه روایی سازه در این پژوهش با استفاده از کل نمونه، از تحلیل عاملی تاییدی و اکتشافی به روش تحلیل مولفه های اصلی و همچنین چرخش نهایی واریماکس به منظور خالص سازی عوامل بدست آمده استفاده شد. نتایج تحلیل نشان داد که چهار گویه قوی معنادار با ارزش ویژه بالاتر از یک در این مقیاس وجود داشت که در مجموع، ۷۸,۲۴ درصد از واریانس کل را تبیین می کنند. نسبت مجذور کای به درجه آزادی هماهنگی مدل مورد نظر را با الگوی همپراشی بین متغیرهای مشاهده شده را مورد بررسی قرار می دهد که در اینجا این نسبت ۱/۹۵ می باشد. شاخص خوبی برازندگی و خوبی برازندگی تعدیل یافته نشان دهنده اندازه نسبی واریانس ها و کواریانس ها می باشد که توسط مدل تبیین می شود که در اینجا به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۸۹ می باشند. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی برای الگوهای خوب در اینجا ۰/۹۱ می باشد که مقدار مطلوبی است. ریشه دوم واریانس خطای تقریب نیز برای این مدل ۰/۳۷ بوده که نشان از مطلوب بودن آن است.

پرسشنامه سبک دلبستگی هازن و شاور^۲.

این پرسشنامه شامل ۱۵ سوال می باشد که سه سبک دلبستگی ایمن، اجتنابی و دوسوگرا/ اضطرابی را می سنجد. بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه ای از هرگز (نمره ۰) تا تقریباً همیشه (نمره ۴) نمره گذاری می شود. آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰,۷۸ می باشد. در ایران، بشارت (۱۳۷۹) میزان اعتبار این پرسشنامه را ۰,۹۵ بدست آورد.

خطرات محیطی دوران کودکی^۳ (BRFSS).

این پرسشنامه ۱۱ گویه دارد که ۵ سوال اول بله - خیر و ۶ سوال بعدی هرگز - یکبار - بیش از یکبار، پاسخ داده می شود. آلفای کرونباخ آن بین ۰,۷۰ تا ۰,۸۶ می باشد. روایی آن ۰,۸۵ بود. این پرسشنامه توسط دشتیان، برزگر، خرم دل (۱۴۰۳) هنجار داخلی شده است. در نسخه هنجار شده، آلفای کرونباخ برای عامل اصلی پرسشنامه خطرات محیطی دوران کودکی ۰,۸۳ بدست آمد. همبستگی درون گویه ای برای سوالات در دامنه ی ۰,۸۱ تا ۰,۸۳ بود. نتایج نشان داد که چهار گویه قوی معنادار با ارزش ویژه بالاتر از یک در این مقیاس وجود داشت که در مجموع، ۷۳,۵۵ درصد از واریانس کل را تبیین می کنند. نسبت مجذور کای به درجه آزادی هماهنگی مدل مورد نظر را با الگوی همپراشی بین متغیرهای مشاهده شده را مورد بررسی قرار می دهد که در اینجا این نسبت ۱/۹۲ می باشد. شاخص خوبی برازندگی و خوبی برازندگی تعدیل یافته نشان دهنده اندازه نسبی واریانس ها و کواریانس ها می باشد که توسط مدل تبیین می شود که در اینجا به ترتیب ۰/۹۰ و ۰/۹۲ می باشند. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی برای الگوهای خوب در اینجا

1. Environmental Sensitivity
2. Hazan, & Shaver attachment style
3. adverse childhood environment

۰/۹۱ می‌باشد که مقدار مطلوبی است. ریشه دوم واریانس خطای تقریب نیز برای این مدل ۰/۰۳۹ بوده که نشان از مطلوب بودن آن است.

پرسشنامه شخصیت پنج عاملی شخصیت (نسخه کوتاه).

این پرسشنامه شامل ۶۰ سوال و ۵ خرده‌مقیاس روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری (دلپذیر بودن)، مسوولیت‌پذیری دارد؛ که این ۵ خرده‌مقیاس به دو متاصفت تقسیم می‌شوند. آلفا یا ثبات شامل خرده‌مقیاس‌های روان‌رنجوری، مسوولیت‌پذیری (وظیفه‌شناسی) و توافق‌پذیری می‌باشد. عامل بتا یا انعطاف‌پذیری شامل گشودگی به تجربه و برون‌گرایی می‌باشد. نحوه نمره‌گذاری بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از ۱ برای کاملاً مخالفم تا ۵ برای کاملاً موافقم می‌باشد. سوالات ستاره‌دار به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. ضرایب اعتبار این پرسشنامه بین ۰,۷۹ تا ۰,۸۶ بدست آمده است. این پرسشنامه توسط دشتیان، برزگر، خرم‌دل (۱۴۰۳) هنجار داخلی شده است. در نسخه هنجار شده، آلفای کرونباخ برای عامل اصلی پرسشنامه شخصیت پنج بزرگ ۰,۷۳ بدست آمد. همبستگی درون‌گویی برای سوالات در دامنه‌ی ۰,۷۱ تا ۰,۷۴ بود. آلفای کرونباخ خرده‌مقیاس‌ها برای روان‌رنجورخویی ۰,۸۶، وظیفه‌شناسی ۰,۷۶، توافق‌پذیری ۰,۵۷، گشودگی به تجربه ۰,۷۴، برون‌گرایی ۰,۶۹ بدست آمد. نیز ضریب آلفای کرونباخ عامل آلفا یا ثبات ۰,۷۲ و عامل بتا یا انعطاف‌پذیری ۰,۸۰ می‌باشند. نتایج نشان داد که شانزده گویه قوی معنادار با ارزش ویژه بالاتر از یک در این مقیاس وجود داشت که در مجموع، ۸۵,۵۷ درصد از واریانس کل را تبیین می‌کنند. نسبت مجذور کای به درجه آزادی هماهنگی مدل مورد نظر را با الگوی همپراشی بین متغیرهای مشاهده شده را مورد بررسی قرار می‌دهد که در اینجا این نسبت ۱/۹۰ می‌باشد. شاخص خوبی برازندگی و خوبی برازندگی تعدیل‌یافته نشان‌دهنده اندازه نسبی واریانس‌ها و کواریانس‌ها می‌باشد که توسط مدل تبیین می‌شود که در اینجا به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۹ می‌باشند. همچنین شاخص برازندگی تطبیقی برای الگوهای خوب در اینجا ۰/۹۲ می‌باشد که مقدار مطلوبی است. ریشه دوم واریانس خطای تقریب نیز برای این مدل ۰/۰۴۴ بوده که نشان از مطلوب بودن آن است.

نتایج

ابتدا آمار توصیفی و سپس آمار استنباطی و آزمون فرضیه انجام گرفته است. ماتریس همبستگی از طریق نرم‌افزار SPSS۲۷ انجام شده است. افراد شرکت‌کننده در این پژوهش در بازه‌ی سنی حداقل ۱۸ سال تا حداکثر ۸۵ سال بودند.

جدول ۱: داده های جمعیت شناختی

جنسیت	فراوانی	درصد	تاهل	فراوانی	درصد	تحصیلات	فراوانی	درصد	شغل	فراوانی	درصد
زن	۴۳۷	۸۷,۴	مجرد	۱۸۷	۳۷,۴	دیپلم	۱۴۲	۲۸,۴	کارمند	۱۲۷	۲۵,۴
مرد	۶۳	۱۲,۶	متاهل	۲۹۰	۵۸,۰	فوق دیپلم	۳۱	۶,۲	آزاد	۶۸	۱۳,۶
مجموع	۵۰۰	۱۰۰	طلاق گرفته	۲۳	۴,۶	لیسانس	۱۶۵	۳۳,۰	بازنشسته	۳۹	۷,۸
						فوق لیسانس	۱۳۵	۲۷,۰	بیکار	۱۴	۲,۸
						دکتر	۲۷	۵,۴	خانه دار	۱۰۱	۲۰,۲
									دانشجو	۱۵۱	۳۰,۲

بر اساس جدول فوق، داده های جمعیت شناختی بررسی شده نشان از تنوع تحصیلات، شغل، تاهل، جنسیت دارد که مشخص می کند پژوهش در بین اقشار متفاوت انجام گرفته و رابطه بین متغیرها مورد بررسی قرار گرفته است و محدود به قشر خاصی نیست. این تنوع جهت بررسی انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی (آهسته یا سریع) بر اساس شرایط محیطی و شخصیتی مورد نیاز بوده که رعایت شده است.

جدول ۲: داده های توصیفی

تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
سهولت برانگیختگی	۵۰۰	۶	۲۵	۲۶,۰۶	۵,۶۵	-۰,۸۴۶
آستانه حسی پایین	۵۰۰	۳	۲۱	۱۶,۲۱	۳,۸۹	-۰,۹۹۸
حساسیت زیبایی شناختی	۵۰۰	۲	۱۴	۱۲,۵۰	۱,۹۰	-۱,۴۸
عامل عمومی حساسیت محیطی	۵۰۰	۱۸	۷۰	۵۴,۸۸	۸,۸۵	-۰,۸۰۷
ایمن	۵۰۰	۰	۱۹	۱۰,۲۹	۳,۳۶	۰,۳۶۰
اجتنابی	۵۰۰	۰	۲۰	۸,۳۶	۳,۷۵	۰,۲۵۶
دوسوگرا/اضطرابی	۵۰۰	۰	۲۰	۶,۶۵	۳,۷۳	۰,۴۷۰

ایمن	۵۰۰	۰	۱۹	۱۰,۲۹	۳,۳۶	۰,۳۶۰	-۰,۲۶۱
خطرات محیطی	۵۰۰	۰	۱۷	۳,۱۳	۳,۱۳	۰,۸۹۸	-۰,۰۰۶
توافق‌پذیری	۵۰۰	۲۳	۶۰	۴۴,۷۳	۵,۶۶	-۰,۱۳۹	-۰,۱۰۹
وظیفه‌شناسی	۵۰۰	۱۶	۵۹	۴۳,۹۱	۷,۲۹	-۰,۳۹۱	-۰,۰۹۱
روان‌رنجورخویی	۵۰۰	۱۲	۵۷	۳۴,۱۱	۷,۸۵	۰,۰۹۳	-۰,۱۰۷
گشودگی به تجربه	۵۰۰	۱۷	۶۰	۴۳,۳۹	۷,۱۰	۰,۰۹۰	-۰,۱۹۰
برون‌گرایی	۵۰۰	۱۸	۵۸	۳۹,۶۳	۶,۷۴	۰,۱۰۴	-۰,۱۰۲
آلفا(ثبات)	۵۰۰	۷۷	۱۵۳	۱۲۲,۷۵	۱۱,۸۲	-۰,۲۵۴	۰,۷۹۷
بتا(انعطاف‌پذیری)	۵۰۰	۳۵	۱۱۷	۸۳,۰۳	۱۱,۸۲	۰,۰۴۳	۰,۱۵۰
عامل عمومی شخصیت	۵۰۰	۱۵۳	۲۴۹	۲۰۵,۷۸	۱۷,۱۳	-۰,۰۸۷	۰,۰۰
بینش، برنامه‌ریزی، کنترل	۵۰۰	-۱۵	۱۸	۱۰,۲۳	۵,۸۰	-۰,۸۳۷	۰,۶۶۴
کیفیت روابط والدین	۵۰۰	۰	۱۸	۱۷,۰۳	۴,۲۴	-۰,۷۰۲	-۰,۱۷۰
تماس با خانواده و پشتیبانی	۵۰۰	۰	۱۸	۱۰,۲۹	۴,۶۸	-۰,۳۳۵	-۰,۵۷۵
تماس با دوستان و پشتیبانی	۵۰۰	۰	۱۸	۱۲,۹۷	۳,۶۷	-۰,۵۵۳	۰,۰۱۸
دلبستگی شریک عاطفی	۵۰۰	-۱۷	۱۸	-۳,۸۶	۸,۷۰	۰,۱۹۰	-۰,۷۸۴
نوع‌دوستی عمومی	۵۰۰	-۱۸	۱۸	۱,۰۳	۸,۰۰	-۰,۳۱۶	-۰,۴۸۴
دینداری	۵۰۰	-۱۸	۱۸	۱,۳۵	۱۰,۸۰	-۰,۲۰۶	-۱,۰۰
استراتژی تاریخچه زندگی	۵۰۰	-۲۲	۱۰۹	۴۵,۰۵	۲۳,۹۳	-۰,۱۵۱	-۰,۳۱۶

بر اساس نتایج جدول فوق، مقدار چولگی و کشیدگی در بازه ۱ تا ۱- قرار دارد و بنابراین داده‌ها در بازه نرمال قرار دارند. استفاده از آزمون پارامتریک بلامانع است.

جدول ۳: بررسی مفروضه هم خطی متغیرهای پیش بین

متغیر	ضریب تحمل (Tolerance)	تورم واریانس (VIF)
شخصیت	۰/۸۶۶	۱/۱۵۵
سبک دلبستگی ایمن	۰/۹۰۴	۱/۱۰۶
سبک دلبستگی اجتنابی	۰/۸۰۱	۱/۲۴۹
سبک دلبستگی دوسوگرا	۰/۷۵۳	۱/۳۲۷
خطرات محیطی	۰/۸۹۲	۱/۱۲۰
حساسیت محیطی	۰/۸۶۶	۱/۱۵۴

نتایج جدول فوق، بیانگر آن است که مفروضه هم خطی بودن در بین متغیرهای پژوهش رخ نداده است. ضریب تحمل دلالت بر نسبت واریانس استاندارد شده کلی دارد که توسط متغیرهای دیگر تبیین نمی شود. ضریب تحمل ۰/۱ یا کمتر دلالت هم خطی بودن دارد. عامل تورم واریانس نیز که یکی دیگر از روش های تشخیص هم خطی بودن است، نشان دهنده نسبت واریانس استاندارد شده کلی به واریانس یگانه است. اگر ارزش عامل تورم واریانس بالاتر از ۱۰ باشد دلالت بر هم خطی بودن است. در مطالعه حاضر مقادیر بدست آمده از محاسبه عامل تورم واریانس و ضریب تحمل نشان داد که مفروضه عدم هم خطی در متغیرهای پژوهش رعایت شده است.

جدول ۴: بررسی رابطه بین استراتژی تاریخچه زندگی با حساسیت محیطی، شخصیت، سبک دلبستگی، خطرات محیطی دوران کودکی بر اساس ضریب همبستگی پیرسون

متغیر	ضریب پیرسون	معناداری	رابطه	تعداد
سهولت برانگیختگی	-۰,۰۱۷	۰,۷۰۵	رابطه ندارد	۵۰۰
آستانه حسی پایین	۰,۰۷۱	۰,۱۱۳	رابطه ندارد	۵۰۰
حساسیت زیبایی شناختی	۰,۰۹۷*	۰,۰۳۰	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
عامل عمومی حساسیت محیطی	۰,۰۴۱	۰,۳۶۵	رابطه ندارد	۵۰۰
توافق‌پذیری	۰,۲۰۴**	۰,۰۰۱	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
وظیفه‌شناسی	۰,۲۶۸**	۰,۰۰۱	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
روان‌رنجورخویی	-۰,۲۶۹**	۰,۰۰۱	رابطه منفی دارد	۵۰۰
گشودگی به تجربه	۰,۱۱۳*	۰,۰۱۱	رابطه مثبت دارد.	۵۰۰
برون‌گرایی	۰,۲۴۸**	۰,۰۰۱	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
آلفا(ثبات)	۰,۰۹۷*	۰,۰۳۰	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
بتا(انعطاف‌پذیری)	۰,۲۱۰**	۰,۰۰۱	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
عامل عمومی شخصیت	۰,۲۰۳**	۰,۰۰۱	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
سبک دلبستگی ایمن	۰,۱۲۳**	۰,۰۰۶	رابطه مثبت دارد	۵۰۰
سبک دلبستگی اجتنابی	-۰,۱۹۵**	۰,۰۰۱	رابطه منفی دارد	۵۰۰
سبک دلبستگی دوسوگرا	-۰,۰۴۸	۰,۲۸۳	رابطه ندارد	۵۰۰
خطرات محیطی دوران کودکی	-۰,۱۸۸**	۰,۰۰۱	رابطه منفی دارد	۵۰۰

** معناداری کمتر از ۰/۰۱

* معناداری کمتر از ۰/۰۵

با توجه به جدول فوق، بین استراتژی تاریخچه زندگی با حساسیت زیبایی شناختی، توافق پذیری، وظیفه شناسی، گشودگی به تجربه، برون گرایی، آلفا(ثبات)، بتا(انعطاف پذیری)، عامل عمومی شخصیت و سبک دلبستگی ایمن رابطه معنادار مثبت وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با سبک دلبستگی اجتنابی، روان رنجورخویی و خطرات محیطی دوران کودکی رابطه معنادار منفی وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با سهولت برانگیختگی، آستانه حسی پایین، عامل عمومی حساسیت محیطی و سبک دلبستگی دوسوگرا رابطه معنادار یافت نشد، که می تواند به دلیل عدم دقت و یا دانش مبسوط آزمودنی ها در پاسخ به سوالات مرتبط با آن متغیرها باشد. نتایج بدست آمده نشان می دهد که با افزایش میزان حساسیت زیبایی شناختی، توافق پذیری، وظیفه شناسی، گشودگی به تجربه، برون گرایی، آلفا(ثبات)، بتا(انعطاف پذیری)، عامل عمومی شخصیت و سبک دلبستگی ایمن، استراتژی تاریخچه زندگی نیز افزایش می یابد(رابطه مثبت)، که نشان از انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی آهسته است. با کاهش سبک دلبستگی اجتنابی، روان رنجورخویی و خطرات محیطی دوران کودکی، استراتژی تاریخچه زندگی افزایش می یابد(رابطه منفی)، که نشان از انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی سریع می باشد.

جدول ۵: نتایج تحلیل رگرسیون چند متغیری، پیش‌بینی استراتژی تاریخچه زندگی بر اساس حساسیت محیطی، شخصیت، سبک دلبستگی، خطرات محیطی دوران کودکی

مدل	ss	Df	ms	F	P
رگرسیون	۳۶۴۶۱,۲۳۹	۱۲	۶۰۷۶,۸۷۳	۱۲,۰۰۹	۰,۰۰۱
باقیمانده	۲۴۹۴۷۴,۳۰۳	۴۹۳	۵۰۶,۰۳۳	-	-
کل	۲۸۵۹۳۵,۵۴۲	۴۹۹	-	-	-

متغیرهای پیش بین	R	R2	ARS	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	T	P
	۰,۳۵۷	۰,۱۲۸	۰,۱۱۷				
				B	SE	BETA	
عدد ثابت	-	-	-	۱۹,۶۷۸	۱۳,۹۷۰	-	۱,۴۰۸
توافق پذیری	-	-	-	۰,۱۱۳	۰,۲۱۳	۰,۰۲۷	۰,۵۳۱
وظیفه شناسی	-	-	-	۰,۴۴۱	۰,۱۶۹	۰,۱۳۴	۲,۶۱۴
روان رنجور خویی	-	-	-	-۰,۳۷۰	۰,۱۵۵	-۰,۱۲۱	-۲,۳۷۹
گشودگی به تجربه	-	-	-	۰,۰۷۷	۰,۱۶۳	۰,۰۲۳	۰,۴۷۱
برون گرایی	-	-	-	۰,۴۹۴	۰,۱۸۶	۰,۱۳۹	۲,۶۶۲
آلفا(ثبات)	-	-	-	۰,۲۶۴	۰,۱۵۰	۰,۱۱۴	۱,۷۶۳
بتا(انعطاف پذیری)	-	-	-	۰,۴۲۴	۰,۰۸۹	۰,۲۱۰	۴,۷۸۱
عامل عمومی شخصیت	-	-	-	۰,۴۰۱	۰,۰۹۰	۰,۲۸۷	۴,۴۴۱
حساسیت زیبایی شناختی	-	-	-	۱,۰۸۵	۰,۵۵۵	۰,۰۸۷	۱,۹۵۴
سبک دلبستگی ایمن	-	-	-	۰,۶۳۷	۰,۳۱۶	۰,۰۹۰	۲,۰۱۷
سبک دلبستگی اجتنابی	-	-	-	-۱,۱۸۷	۰,۲۸۰	۰,۱۸۶	-۴,۲۳۵
خطرات محیطی دوران کودکی	-	-	-	-۰,۸۶۸	۰,۳۴۵	-۰,۱۱۴	-۲,۵۱۳

با توجه به نتایج جدول فوق، میزان F مشاهده شده معنادار است، و استفاده از مدل خطی رگرسیون بلامانع است ($F=12,009$). نتایج نشان می‌دهد مدل رگرسیون در کل ۱۳۶ درصد از تاریخچه زندگی را تبیین می‌کند. با توجه به ضرایب استاندارد و

غیراستاندارد به ترتیب عامل عمومی شخصیت ($Beta=0,287$)، بتا (انعطاف پذیری) ($Beta=0,210$)، سبک دلبستگی اجتنابی ($Beta=0,0186$)، برون گرایی ($Beta=0,139$)، وظیفه شناسی ($Beta=0,134$)، روان رنجور خویی ($Beta=-0,121$)، خطرات محیطی ($Beta=-0,121$)، سبک دلبستگی ایمن ($Beta=0,090$)، زیبایی شناختی ($Beta=0,087$)، اولین تا نهمین پیش بینی کننده ی استراتژی تاریخچه زندگی می باشند. همچنین عوامل توافق پذیری، گشودگی به تجربه، آلفا (ثبات) توانایی پیش بینی کنندگی نداشتند.

بحث

یافته های فصل چهار نشان داد که بین استراتژی تاریخچه زندگی با توافق پذیری، وظیفه شناسی، گشودگی به تجربه، برون گرایی، آلفا (ثبات)، بتا (انعطاف پذیری)، عامل عمومی شخصیت، حساسیت زیبایی شناختی، و سبک دلبستگی ایمن رابطه معنادار مثبت وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با روان رنجور خویی، خطرات محیطی دوران کودکی و سبک دلبستگی اجتنابی، رابطه معنادار منفی وجود دارد. بین استراتژی تاریخچه زندگی با سهولت برانگیختگی، آستانه حسی پایین، عامل عمومی حساسیت محیطی رابطه معنادار یافت نشد.

همچنین عامل عمومی شخصیت، بتا (انعطاف پذیری)، سبک دلبستگی اجتنابی، برون گرایی، وظیفه شناسی، روان رنجور خویی، خطرات محیطی، سبک دلبستگی ایمن، زیبایی شناختی، اولین تا نهمین پیش بینی کننده ی استراتژی تاریخچه زندگی می باشند. همچنین عوامل توافق پذیری، گشودگی به تجربه، آلفا (ثبات) توانایی پیش بینی کنندگی نداشتند.

مشخص شده است که حساسیت عمومی بالا در افراد، می تواند ارتباط مستقیمی با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی سریع داشته باشد. افراد با حساسیت محیطی بالا، تاثیر پذیری زیادی از محیط و عوامل محیطی دریافت می کنند. بنابراین با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند، سرمایه گذاری والدینی و ژنی بیشتری برای زادگان خود می اندوزند. این افراد، اگر در محیط حمایتی قرار گیرند، بیشتر احتمال دارد اثرات مثبت یک محیط حمایتی را تجربه کنند و احتمال انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند، برایشان بیشتر است؛ چرا که ماندن در آن محیط و شرایط برایشان مطلوب می باشد و همچنین دریافت تاثیر مثبت از محیط آنان را غنی می کند. بنابراین با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند، سرمایه گذاری والدینی و ژنی بیشتری برای زادگان خود می اندوزند. به صورت کلی، یک محیط حمایتی مطلوب، می تواند تاثیر مثبت و خوشایندی بر این افراد، برای انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند بگذارد. الیس و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی که با عنوان حساسیت متفاوت به محیط: یک نظریه تکاملی-عصبی-رشدی انجام دادند؛ بیان کردند که کیفیت محیطی که در دوران کودکی تجربه می شود، به عنوان یکی از امیدوار کننده ترین متغیرهای واسطه ای برای توضیح ارتباط بین حساسیت محیطی و عامل عمومی شخصیت برای انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی ظاهر می شود. در یک محیط حمایتی، افراد با حساسیت بالا ممکن است به دلیل اتخاذ استراتژی های کند در طول زندگی، شخصیت بالاتری را نشان دهند. برعکس، افرادی که حساسیت محیطی بالایی دارند، و در معرض محیط های خشن قرار می گیرند، احتمالاً عامل شخصیت پایین تری را نشان می دهند و استراتژی های سریع تری را در طول زندگی انتخاب می کنند. نتایج پژوهش حاضر، با این پژوهش ذکر شده همسو بود.

سبک دلبستگی هر فرد در دوره نوزادی و نوپایی، از نحوه ی تعامل و پاسخگویی مراقبت کننده ی اصلی که تقریباً همیشه مادر می باشد، شکل می گیرد. کودکی که سبک دلبستگی ایمن در او شکل گرفته است، در بزرگسالی نیز تعامل مثبت و سازنده با دیگران برقرار می کند. می تواند به دیگران اعتماد کند. این فرد تعجیلی جهت ترک شرایط فعلی و ارتباط با فرد جدید و انتخاب شرایط جدید را ندارد. با تحمل و تفکر و برقراری تعامل سازنده اقدام به انتخاب جفت و همسر می کند. در مقابل افرادی که دارای سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی هستند، اعتقادی به عشق و اعتماد به دیگران ندارند. در برقراری ارتباط و تعامل با دیگران دچار مشکل هستند و اعتماد نمی کنند. روابط سطحی و زودگذر و شکننده و بدون ثبات برقرار می کنند. در روابطشان انتظار طرد دارند. به انگیزه های دیگران ظنین اند. مادر به عنوان مراقبت کننده ی اصلی، پاسخگوی نیازهای جسمی و عاطفی فرزند خویش است.

لو و همکاران^۱ (۲۰۲۲) به بررسی دلبستگی کودک در تنظیم احتمال کلی گونه بین ناملايمات محیطی و استراتژی‌های سیر سریع زندگی پرداختند. خطرات مرگ و میر بیرونی که سیر سریع استراتژی تاریخچه زندگی را کالیره می‌کنند، یک اصل کلی گونه را نشان می‌دهند که تقریباً در مورد همه حیوانات از جمله انسان‌ها صدق می‌کند. یک فرضیه اجتماعی شدن مادرانه را پیشنهاد می‌دهد، که در آن استدلال می‌کند که سیستم دلبستگی مرتبط‌تر با انسان با تنظیم بالا و پایین سختی و غیرقابل پیش‌بینی بودن محیطی و کالیراسیون استراتژی‌های تاریخچه زندگی می‌افزاید. نتایج این مقاله نیز همسو با پژوهش حاضر است.

در مورد عامل عمومی شخصیت به صورت کلی همبستگی منفی این عامل با استراتژی تاریخچه زندگی سریع همراه است. و همبستگی مثبت با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی کند همراه خواهد بود. یک استراتژی تاریخچه زندگی کندتر با سطوح بالاتری از وجدان کاری، برونگرایی، توافق‌پذیری، ثبات عاطفی (معکوس روان رنجوری) و گشودگی به تجربه مرتبط خواهد بود. بر اساس پنج بزرگ، افراد با عامل عمومی شخصیت بالا، به عنوان افرادی برونگرا، وظیفه‌شناس، روشن فکر، دلسوز و از نظر عاطفی با ثبات توصیف می‌شوند. این افراد که اجتماعی بودن، نوع دوستی و پایبندی به هنجارهای اجتماعی را در اولویت قرار می‌دهند، به دنبال روابط جفت‌گیری پایدار و طولانی مدت، احساسات مثبت بیشتر، احساسات منفی کمتر، سرمایه‌گذاری والدینی بیشتر و سلامت جسمانی و روانی بالاتر هستند. نتایج این مقاله با پژوهش مانسون (۲۰۱۵) تحت عنوان استراتژی تاریخچه زندگی و ابعاد شخصیتی هگزاکو، و مک کالوی و همکاران (۲۰۲۲) تحت عنوان تجربیات دوران کودکی خود گزارش شده گذشته نگر در محیط‌های غنی شده به طور منحصر به فرد رفتار اجتماعی و ویژگی‌های شخصیتی را در بزرگسالی پیش‌بینی می‌کند، برخی از روابط بین غنی‌سازی و اجتماعی بودن بزرگسالان را می‌توان با یک همبستگی ژنتیکی مشترک توضیح داد. همسو بود.

خطرات محیطی، عاملی است که ارتباط منفی با انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی دارد. هر چقدر محیطی که فرد در آن پرورش می‌یابد و رشد و نمو می‌کند، محیط پرخطر باشد، باعث می‌شود که فرد بخواهد هر چه سریع‌تر از آن محیط خارج شود. این می‌تواند عاملی باشد که فرد به محض بالغ شدن، برای شکل‌گیری ارتباط جدید و ورود به محیطی متفاوت، اقدام به ارتباط جفت‌گزینی و تعامل جنسی و عاطفی با فرد دیگری شود. این تعجیل و در واقع انتخاب استراتژی تاریخچه زندگی سریع، می‌تواند باعث شکل‌گیری یک رابطه کوتاه مدت بدون مسوولیت‌پذیری شود. از دیدگاه استراتژی تاریخچه زندگی، استراتژی‌های تاریخچه زندگی انسانی و صفات اساسی مرتبط با تاریخچه زندگی باید به شرایط محیطی بسیار حساس باشند. این به این دلیل است که تغییرات محیطی در طول زمان تکاملی باعث تغییر نقاط بهینه در بده‌بستان‌های تاریخچه زندگی به نوعی "انتخاب متغیر" می‌شود، به طوری که هیچ فنوتیپ یا استراتژی واحدی در همه شرایط برتری نخواهد داشت. این امر، همراه با تاریخچه زندگی منحصر به فرد انسانی با رشد طولانی مدت و زیستگاه‌های متنوع، انعطاف‌پذیری رشدی را نسبت به رشد ثابت، برتر می‌کند (دل‌گیودیس^۲، ۲۰۲۰). ادبیات تاریخچه زندگی بر چندین جنبه کلیدی از خطرات محیطی تمرکز دارد که بر بازده استراتژی‌های مختلف تاریخچه زندگی تأثیر می‌گذارند و انعطاف‌پذیری رشدی را شکل می‌دهند، از جمله سطح تهدیدهای بیماری-مرگ و میر، رقابت درون گونه‌ای، کمبود منابع و غیرقابل پیش‌بینی بودن (یانگ و همکاران^۳، ۲۰۲۲).

لیو و همکاران^۳ (۲۰۲۳) با انجام یک پژوهش بر روی نوجوانان چینی، روابط طولی بین محیط نامطلوب (در سطح جامعه و خانواده)، تاریخچه زندگی (که به عنوان مجموعه‌ای از ویژگی‌های رفتاری و فیزیکی با عملکردهای تطبیقی همگرا مفهوم‌سازی شده است) و هوش متبلور (نمرات آزمون ریاضی و واژگان) را بررسی کردند. نتایج این پژوهش و پژوهش حاضر همسو می‌باشد. همچنین با پژوهش یانگ و همکاران (۲۰۲۲) با عنوان خطرات محیطی، استراتژی تاریخچه زندگی و روانشناسی رشد، نیز همسو می‌باشد. کوییک و پیوتروسکی^۴ (۲۰۲۴) پژوهشی تحت عنوان راهبردهای تاریخچه زندگی مجرمان جنایتکار مرد: تأیید الگوهای تاریخ زندگی سنتی

1. Lu et al

2. Del Giudice

3. Yang et al

4. Kwiek, & Piotrowski

انجام دادند. برای بررسی اینکه آیا الگوهای سنتی تاریخچه زندگی را می توان در بین افراد با کیفیت های مشابه تر نسبت به جمعیت عمومی یافت. آنان پژوهش خود را بر روی گروهی از مجرمان جنایتکار مرد انجام دادند که معمولاً با یک استراتژی سریع مرتبط 4. Liu et al هستند. نتایج هیچ حمایتی برای مبادلات تاریخ زندگی یا ویژگی های یک بعدی استراتژی های تاریخ زندگی در گروه جنایی مورد مطالعه نشان نداد. این نتیجه با پژوهش حاضر ناهمسو می باشد.

در پژوهش حاضر با محدودیت هایی مانند همکاری کم مردان نسبت به زنان مواجه بودیم. همچنین پژوهش محدود بود به تنها یک شهر و در آن شهر نیز تنها چهار ناحیه شهرداری. مقطعی بودن و جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه های خودگزارش دهی نیز از دیگر محدودیت های پژوهش بود. این محدودیت ها تعمیم نتایج را با احتیاط روبه رو می کند. پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی به این مهم پرداخته شود و نمونه در بین مردان جمع آوری و پژوهش گردد. همچنین با توجه به گستردگی فرهنگی و قومیتی در ایران، پیشنهاد می شود پژوهش در بین اقوام ترک، کرد، لر، بلوچ، گیلک و... انجام گیرد. پیشنهاد می شود از دیگر ابزار جمع آوری اطلاعات مانند مصاحبه در کنار پرسشنامه اسفاده گردد. پیشنهاد می شود پژوهش طولی از دوران کودکی تا بزرگسالی در بین نمونه منتخب انجام شود. و نیز با توجه خاص بودن موضوع و بحث فرزندآوری و ازدیاد جمعیت، پیشنهاد می شود به افراد آموزش مهارت های انتخاب همسر مناسب و فرزندپروری داده شود. پیشنهاد می شود افرادی که قصد ازدواج دارند، ابتدا با ارجاع به مراکز مشاوره، تست و آزمون هایی مانند شخصیت از آن ها گرفته شود. گفتگو در راستای تشخیص سبک دلبستگی شان، همچنین بررسی محیط زندگی و تاثیر آن در فرزندپروری برایشان توضیح داده شود. کارگاه های مرتبط برگزار و شرکت در آن ها برای زوجین میسر گردد.

سپاسگزاری

از تمامی کسانی که ما را در انجام پژوهش حاضر یاری رساندند، کمال تشکر را داریم. این مقاله مستخرج از پایان نامه دکترا با شناسه اخلاق IR.IAU.M.REC.1403.561 می باشد.

منابع

بشارت، محمد علی (۱۳۷۹). "هنجار یابی مقیاس دلبستگی". گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.
دلاور،ع. روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. چاپ چهل و هشتم. ویراست چهارم. نشر ویرایش.

References

- Anderson, K. G. (2017). Adverse childhood environment: Relationship with sexual risk behaviors and marital status in a large American sample. *Evolutionary Psychology*, 15(2), 1474704917710115.
- Assary, E., Zavos, H. M. S., Krapohl, E., Keers, R., & Pluess, M. (2021). Genetic architecture of environmental sensitivity reflects multiple heritable components: A twin study with adolescents. *Molecular Psychiatry*, 26, 4896–4904. <https://doi.org/10.1038/s41380-020-0783-8>
- Bowlby, J. (1969/1982). *Attachment and loss: Vol. I: Attachment* (2nd ed.). New York, NY: Basic Books.
- Chisholm, J. S. (1996). The evolutionary ecology of attachment organization. *Human Nature*, 7, 1–37. <https://doi.org/10.1007/BF02733488>
- Copping, L. T., Campbell, A., & Muncer, S. (2014). Conceptualizing time preference: A life-history analysis. *Evolutionary Psychology*, 12(4), 147470491401200411.
- Del Giudice, M., & Belsky, J. (2011). The development of life history strategies: Toward a multi-stage theory. In D.M. Buss & P.H. Hawley(Eds.), *The evolution of personality and individual differences* (pp. 154–176). New York, NY: Oxford University Press.
- Del Giudice, M. (2020). Rethinking the fast-slow continuum of individual differences. *Evolution and Human Behavior*, 41(6), 536–549. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2020.05.004>
- Ellis B. J., Figueredo A., Brumbach B. H., Schlomer G. L. (2009). Fundamental dimensions of environmental risk: The impact of harsh versus unpredictable environments on the evolution and development of life history strategies. *Human Nature*, 20, 204–268. doi:10.1007/s12110-009-9063-7
- Ellis, B. J., Boyce, W. T., Belsky, J., Bakermans-Kranenburg, M. J., & van Ijzendoorn, M. H. (2011). Differential susceptibility to the environment: An evolutionary- neurodevelopmental theory. *Development and Psychopathology*, 23(1), 7–28. <https://doi.org/10.1017/S0954579410000611>
- Figueredo, A. J., Va'squez, G., Brumbach, B. H., & Schneider, S. M. R. (2005). The K-Factor, covitality, and personality: A psychometric test of life history theory. *Human Nature*, 18, 47–73. doi:10.1007/ BF02820846
- Figueredo, A. J., Va'squez, G., Brumbach, B. H., & Schnieder, S. M. R. (2004). The heritability of life history strategy: The K-factor, covitality, and personality. *Social Biology*, 51, 121–143. doi:10.1080/19485565.2004.9989090
- Figueredo, A. J., Va'squez, G., Brumbach, B. H., Schnieder, S. M. R., Safcek, J. A., Tal, I. R., . . . Wenner, C. J. (2006). Consilience and life history theory: From genes to brain to reproductive strategy. *Developmental Review*, 26, 243–275. doi:10.1016/j.dr.2006.02. 002
- Greven, C. U., Lionetti, F., Booth, C., Aron, E. N., Fox, E., Schendan, H. E., ... & Homberg, J. (2019). Sensory processing sensitivity in the context of environmental sensitivity: A critical review and development of research agenda. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 98, 287–305.
- Iimura, S., & Yano, K. (2024). The General Factor of Environmental Sensitivity: Relationships with the General Factor of Personality. *Evolutionary Psychology*, 22(2), 14747049241254727.

- Kaplan H. S., Gangestad S. W. (2005). Life history theory and evolutionary psychology. In Buss D. M. (Ed.), *The handbook of evolutionary psychology* (pp. 68–95). Hoboken, NJ: Wiley.
- Kwiek, M., & Piotrowski, P. (2024). Life History Strategies of Male Criminal Offenders: Verifying Traditional Life History Patterns. *Evolutionary Psychology*, 22(1), 14747049241238645.
- Lionetti, F., Pastore, M., Moscardino, U., Nocentini, A., Pluess, K., & Pluess, M. (2019). Sensory processing sensitivity and its association with personality traits and affect: A meta-analysis. *Journal of Research in Personality*, 81, 138–152. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2019.05.013>
- Liu, D., Van Dijk, A., Lin, S., Wang, Z., Deković, M., & Dubas, J. S. (2023). Psychometric properties of the Chinese version of the Highly Sensitive Child Scale across age groups, gender, and informants. *Child Indicators Research*, 16(4), 1755–1780. <https://doi.org/10.1007/s12187-023-10032-2>
- Lu, H. J., Liu, Y. Y., & Chang, L. (2022). Child attachment in adjusting the species-general contingency between environmental adversities and fast life history strategies. *Development and psychopathology*, 34(2), 719-730.
- Main, M. (1991). Metacognitive knowledge, metacognitive monitoring, and singular (coherent) vs. multiple (incoherent) model of attachment: Findings and directions for future research. In C. M. Parkes, J. Stevenson-Hinde & P. Marris (Eds.), *Attachment across the life cycle* (pp. 127–159). London: Routledge.
- Manson, J. H. (2015). Life history strategy and the HEXACO personality dimensions. *Evolutionary Psychology*, 13(1), 147470491501300104.
- McCauley, T. G., & McCullough, M. E. (2022). Retrospective self-reported childhood experiences in enriched environments uniquely predict prosocial behavior and personality traits in adulthood. *Evolutionary Psychology*, 20(3), 14747049221110603.
- Pluess, M., Lionetti, F., Aron, E. N., & Aron, A. (2023). People differ in their sensitivity to the environment: An integrated theory, measurement and empirical evidence. *Journal of Research in Personality*, 104, 104377. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2023.104377>
- Smith, B. H., & Tompkins, R. L. (1995). Toward a life history of the Hominidae. *Annual Review of Anthropology*, 24, 257–279. <https://doi.org/10.1146/annurev.an.24.100195.001353>
- Stearns, S. C. (1992). *The evolution of life histories*. Oxford, England: Oxford University Press
- Weyn, S., Van Leeuwen, K., Pluess, M., Goossens, L., Claes, S., Bosmans, G., van den Noortgate, W., Lutin, E., Bröhl, A. S., Chubar, V., Geukens, F., & Bijttebier, P. (2022a). Individual differences in environmental sensitivity at physiological and phenotypic level: Two sides of the same coin? *International Journal of Psychophysiology*, 176, 36–53. <https://doi.org/10.1016/j.ijpsycho.2022.02.010>
- Wilson, M., & Daly, M. (1997). Life expectancy, economic inequality, homicide, and reproductive timing in Chicago neighbourhoods. *British Medical Journal*, 314, 1271–1274.
- Yang, A., Zhu, N., Lu, H. J., & Chang, L. (2022). Environmental risks, life history strategy, and developmental psychology. *PsyCh Journal*, 11(4), 433-447.

Predicting life history strategy based on environmental and personality factors

Soode Dashtiane¹, Majid Barzegar^{2*}, Kazem Khorramdel³

1. PhD student in Psychology, Department of Psychology, Marv.C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran.

2. Department of Psychology, Marv.C., Islamic Azad University, Marvdasht, Iran. (Corresponding Author).

E-mail: Majid.barzegar@iau.ac.ir

3. Department of Psychology, Fatemeh (S) Institute of Higher Education, Shiraz, Iran

Abstract

From the perspective of evolutionary psychology, life history strategy is the mating strategy of a living organism. This strategy includes a slow and fast strategy that, depending on different conditions, the living organism chooses one of the strategies for mating and ultimately reproduction. In this study, the predictive value of environmental and personality factors for life history strategy was examined. These factors included the general factor of environmental sensitivity, personality factors, childhood environmental hazards, and attachment styles. The present study is cross-sectional, fundamental, applied, and correlational. Its population is all adults living in Shiraz in 1403-1404. For sampling, a stratified random sampling method and a questionnaire were used to collect information. The data were analyzed by SPSS 27 software and Pearson correlation and regression statistical methods. It showed that there is a significant positive relationship between life history strategy and agreeableness, conscientiousness, openness to experience, extraversion, alpha (stability), beta (flexibility), general personality factor, aesthetic sensitivity, and secure attachment style. There is a significant negative relationship between life history strategy and neuroticism, childhood environmental hazards, and avoidant attachment style. No significant relationship was found between life history strategy and ease of arousal, low sensory threshold, and general factor of environmental sensitivity. Also, general personality factor, beta (flexibility), avoidant attachment style, extraversion, conscientiousness, neuroticism, environmental hazards, secure attachment style, and aesthetic are the first to ninth predictors of life history strategy, respectively. In general, whether an individual chooses a slow or fast life history strategy for mate selection depends on various environmental and personality factors. Environmental sensitivity, avoidant and ambivalent insecure attachment styles, and a high-risk environment are influential factors that can cause an individual to choose a fast strategy for mate selection. In contrast, a secure attachment style, as well as a general personality factor, are associated with individuals choosing a slow history strategy.

Keywords: life history strategy, environmental sensitivity, attachment styles, personality, attachment styles